

DOMINIKANSKA REPUBLIKA – KOLUMBOV NAJLJUBŠI OTOK

Igor Fabjan

UDK: 913(729.3)

COBISS: 1.05

IZVLEČEK

Dominikanska republika – Kolumbov najljubši otok

Članek predstavlja Dominikansko republiko, državo na tropskem otoku Hispaniola, ki je ena izmed najbolj priljubljenih turističnih destinacij na karibskih otokih. Poleg toplega podnebja in morja ter peščenih plaž vabita turiste tudi slikovita notranjost in razgibano življenje domačinov.

ABSTRACT

Dominican Republic – Columbus' favourite island

The article presents Dominican Republic, a small country on a tropical island Hispaniola, which is one of the most popular tourist destinations on Caribbean Islands. Apart from the warm climate and the sea and sandy beaches, tourists are also attracted by its colourful hinterland and interesting life of local people.

AVTOR

Igor Fabjan

Naziv: univerzitetni diplomirani organizator dela

Naslov: Šarhova 34, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 (0)61 343 391

E-pošta: igormarie@hotmail.com

Na Dominikansko republiko vabijo turiste predvsem čudovite bele peščene obale, barviti koralni greben, ki se ponekod razteza le nekaj deset metrov od obale, in prijetno tropsko podnebje, ki ga hladijo nežne sape Atlantika. Večina hotelov na otoku je tipa »alles inklusiv« – vse je v ceni. Gostje so postreženi na vsakem koraku in praktično sploh ne potrebujejo denarja. V ceni so poleg vseh obrokov tudi cigarete in pijača. Nič čudnega, da mnogi tudi po dveh ali več tednih sploh ne pomolijo nosu izza hotelskih zidov. Kdor želi spoznati pravo življenje domačinov, mora prej ali slej zapustiti udobno hotelsko okolje. Brez osnovnega znanja španščine (uradni jezik) se je sicer težko znajti, toda domačini so prijazni in tudi samostojnim popotnikom v deželi ne grozijo prav nič večje nevarnosti kot kjerkoli v Evropi.

Karibski otok Hispaniola je bil eno prvih Kolumbovih odkritij na poti v Novi svet. Ko je januarja leta 1493 zaplul v bujno obraščen zaliv, je bil vznemirjen nad lepoto novo odkrite dežele. »To so nebesa na zemlji, najlepše kar sem kdaj videl na tem svetu!« je menda izjavil. Novo odkrito deželo je poimenoval Santo Domingo (Sveta nedelja), in sicer kar po dnevu v tednu, ko je naletel nanjo. Na otoku je živele okoli 600.000 Indijancev Taino, ki pa so jih uspeli kruti osvajalci iztrebiti v dobrih trinajstih letih. Ker so Španci za svoje plantaže potrebovali ceneno delovno silo, so tako kot na druge otoke tudi na Hispaniolo pripeljali črne sužnje iz zahodne Afrike. Ljubezen do otoških lepote se je nadaljevala tudi s Kolumbovimi nasledniki, saj je postal sin Diego guverner otoka ter podkralj »Novega sveta«.

Otok Hispaniola je velik za skoraj štiri Slovenije: 76.193 km². Severovzhodno, v smeri proti Floridi, se razprostira Kuba, na vzhodu Portoriko, jugozahodno pa leži Jamajka. Otok si delita špansko govoreča Dominikanska republika (48.443 km²) in nekdanja francoska kolonija Haiti (27.750 km²). Dominikanska republika je postala neodvisna leta 1863 in je danes predsedniška republika z dvodomnim parlamentom. V začetku tega stoletja so državo za osem let zasedle ameriške čete, po njihovem odhodu pa je na oblast kmalu prišel

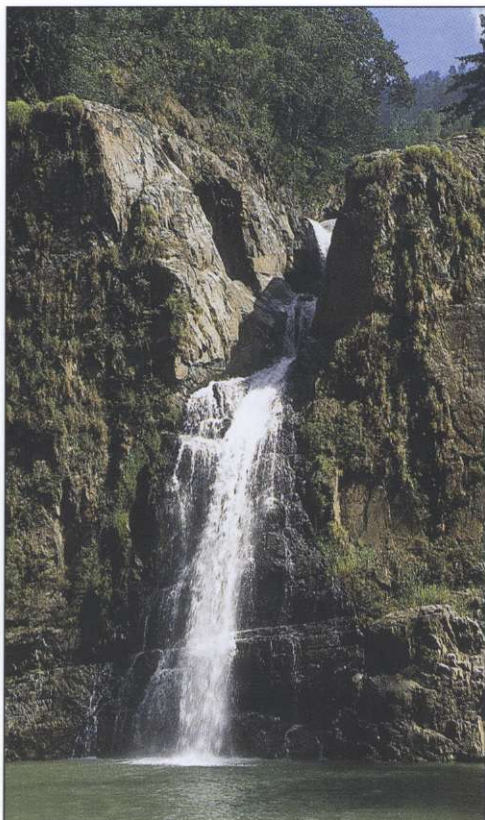
Slika 1: Severni predeli otoka so bolj sušni (foto: Igor Fabjan).

vojaški diktator Trujillo. Leta 1961 je umrl nasilne smrti in po nekaj desetletjih politične nestabilnosti so se v devetdesetih letih razmere v državi kolikor toliko normalizirale.

Tudi obilo sonca, bujno rastlinje in vedno toplo morje vplivajo na razmeroma srečno življenje otočanov. Za naša pojmovanja so večinoma revni, toda kljub preprostemu življenju veliko bolj veseli in nasmejani kot večina Evropejcev. Prebivalci Dominikanske republike so večinoma mulati, 16 % je belcev, 11 % pa črncev. Belci predstavljajo vrh premožne elite. Država ima skoraj osem milijonov prebivalcev, od katerih jih več kot dva milijona živi v prestolnici. Večina domačinov je rimokatolikov, vendar tod preveva krščanstvo drugačen duh. Če so verski obredi v večjih mestih podobni tistim, ki smo jih vajeni pri nas, pa je na vasi drugače. Nedelja je čas za mašo, pa tudi priložnost za srečanje s prijatelji in postavljanje v najljubši obleki. Poleg tega je tudi sam verski obred marsikje na moč živahen, saj si ga ni mogoče predstavljati brez ubranega petja ob spremstvu kitar.

Večina domačinov živi predvsem od ribolova, kmetovanja ali sadja, ki v tropskem podnebju uspeva celo leto. Tudi s toploto narava tod ne skopari, saj se celo v zimskem obdobju temperatura le redko spusti pod dvajset stopinj Celzija. Noči so hladnejše le v osrednjem, najbolj hribovitem predelu, kjer se nad vsemi vrhovi ponosno dviga tudi najvišji vrh Karibov, 3175 metrov visoki Pico Duarte. Poleg vedno pomembnejšega turizma igra v gospodarstvu najvidnejšo vlogo kmetijstvo, predvsem pridelava sladkornega trsta, kave, tobaka in kakava. Živinoreja je slabo razvita. Izkoriščajo tudi ne prav številna nahajališča rud, predvsem zlata, srebra, aluminija, niklja in platine. Pomembna so še nahajališča jantarja. Dokaj razvita je zlasti predelovalna industrija, ki pa živi predvsem na račun domačega trga.

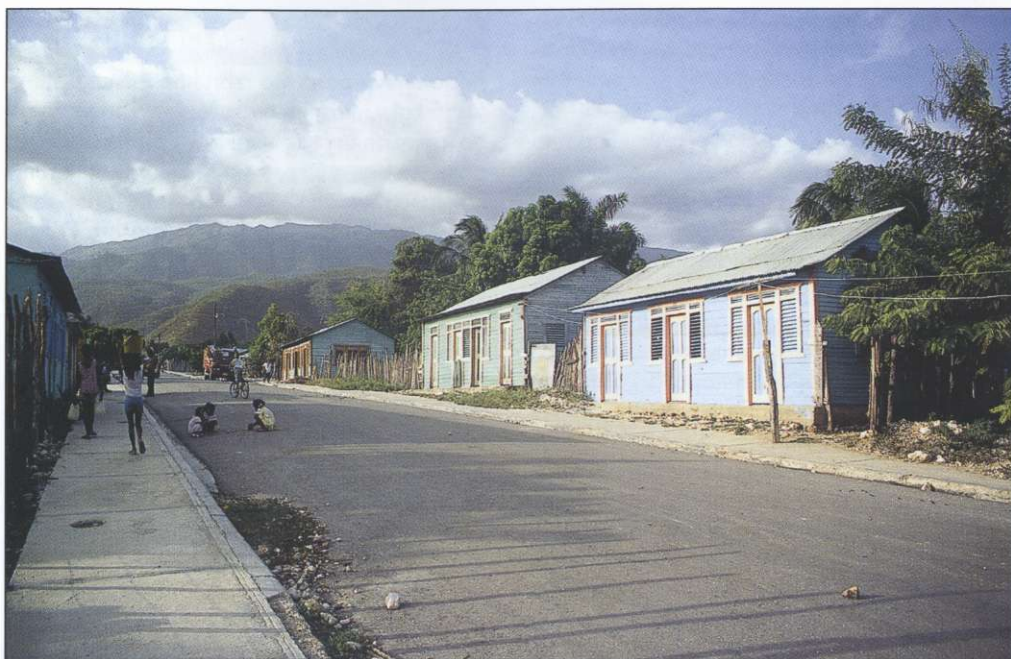
Prebivalci Dominikanske republike so se k sreči še dovolj zgodaj zavedli, da je potrebno naravne lepote, ki privlačijo turiste, še posebno skrbno varovati in tako so najbolj zanimive dele otoka razglasili za naravne parke.

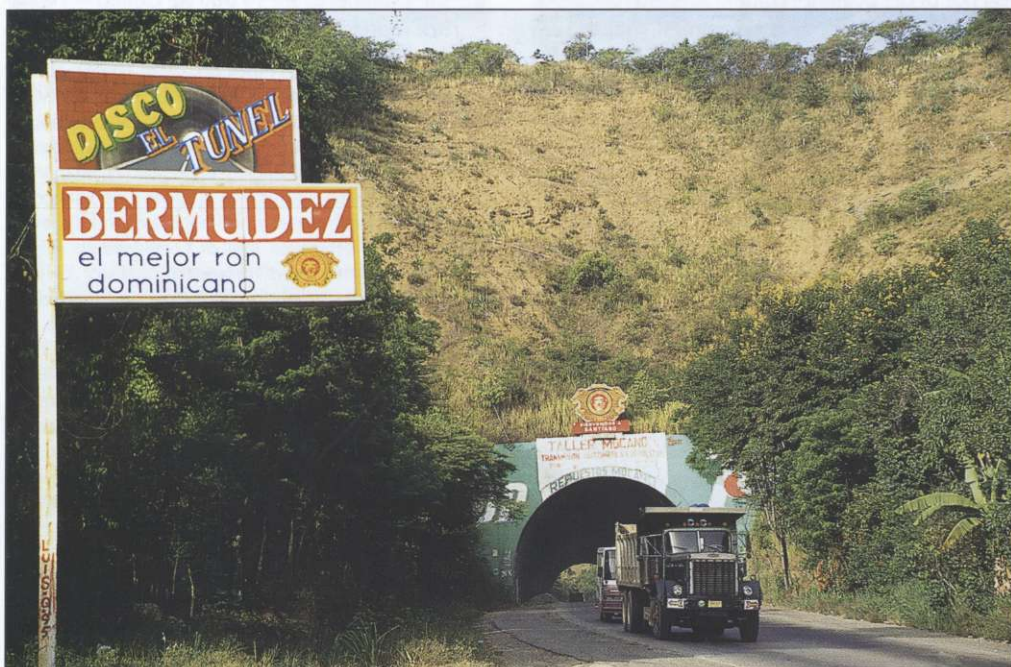
Slika 2: Turiste v notranjost privablja predvsem hladnejša klima in tople reke s številnimi slapovi (foto: Igor Fabjan).

In to ne zgolj formalno, saj je dostop v parke omejen in praviloma dovoljen le organiziranim skupinam pod vodstvom upravnikov. Večina zaščitenega ozemlja je k sreči tudi težko dostopnega, tako da so kršitve redke. Eden zanimivejših parkov je jezero Enriquillo. Pravzaprav je pozornost obiskovalcev usmerjena le na otok Cabritos, na katerem živi največja kolonija ameriških krokodilov na tem koncu sveta. Zanimiv je tudi zaliv Semana, ki se ponaša s slikovito obalo, polno zverženih otočkov, poraslih z eksotičnim rastjem. Del obale se zajeda globoko med razpredene korenine mangrov, ki tvorijo posebno življenjsko okolje za številne živalske vrste. S pravo posebnostjo se ponaša tudi okoliško morje, saj se prav sem vsako leto vračajo skupine kitov.

Prestolnica Dominikanske republike Santo Domingo je bila v obdobju po svoji ustanovitvi leta 1496 najpomembnejše mesto novo odkritih dežel. Tu je bilo izhodišče najpomembnejših španskih odprav v notranjost ameriške celine. Domačini ga imenujejo »zibelka Amerike«, saj je bilo to prvo mesto Evropejcev na ameriških tleh. Prvotno naselbino je ustanovil Kolumbov brat Bartolome, toda lesene kolibe je pometel eden izmed karibskih viharjev. Španci so hitro zgradili novo, zidano mesto, ki se je lahko kosalo celo z najrazkošnejšimi mesti Evrope. Tako se Santo Domingo ponaša s prvo univerzo, utrdbo, katedralo, bolnico in samostanom, ki so jih Evropejci postavili v Ameriki. Mesto je postalo odskočna deska in priložnost novega življenja za pustolovce in redovnike. Med varnimi mestnimi zidovi so svoj čas bivali Kolumbi, Amerigo Vespucci in Vasco Núñez de Balboa. V pristanišče so prihajale španske ladje, natovorjene s smodnikom, oljem in živili, v Evropo pa so se vračale polne zlata in biserov. V času vladavine španskega podkralja Diega Kolumba, so v mestu zgradili nekaj čudovitih zgradb, med katerimi je bila najsijajnejša njegova palača Alcazar (iz l. 1510). Zanimivo je, da so pri gradnji uporabljali le preprosta orodja in da tudi pri postavitvi lesenih delov v 22 sobah z 72 vrati in okni niso uporabili niti enega žebelja! Del mesta z obnovljenimi zgradbami iz Kolumbovih časov se imenuje Zona colonial in tu se zadržuje večina tujih obiskovalcev. S posebno zanimivo preteklostjo se ponaša prva otoška katedrala. V njenih kapelah so bili shranjeni posmrtni ostanki številnih pomembnežev, med katerimi je bil vsekakor najslavnejši Krištof Kolumb. Kolumb je umrl 20. maja leta 1506 v španskem Valladolidu, kjer je bil pokopan in kasneje prenešen v Sevillo. Tu je počival vse do izgradnje katedrale v Santu Domingu (l. 1540), ko je snaha Maria de Toledo sklenila izpolniti njegovo željo, da bi bil pokopan na svojem najljubšem otoku. V naslednjih desetletjih so po Karibskih morjih vse bolj pogumno ropali pirati in tudi večja mesta niso bila varna pred roparskimi pohodi. V strahu pred oskrunitvijo Kolumbovega groba je eden izmed škofov izbrisal

Slika 3: Večina hiš s podeželja je lesenih, njihovo preprostost pa poživljajo pisane barve (foto: Igor Fabjan).

Slika 4: Notranjost Dominikanske republike je hribovita, toda kljub temu so do vseh večjih krajev speljane dobre ceste (foto: Igor Fabjan).

napise na grobnicah in tako so ostale nedotaknjene tudi skozi najbolj burna leta. Za Kolumbo so se začeli Španci ponovno zanimati šele leta 1775, ko so morali prepustiti vzhodni del otoka Francozom. Ker je pod popolno špansko oblastjo ostala le še Kuba, so hoteli, da Kolumb počiva v »španski zemlji« in tako so odpeljali žaro z domnevnimi admiralovimi ostanki. Dobrih sto let kasneje pa so med obnovitvenimi deli v katedrali našli na svinčeno skrinjo z zgovornim napisom: »slavni baron Krištof Kolumb – prvi ameriški admiral«. Španci so v naglici prenesli na Kubo napačno skrinjo in tako so v Dominikanski republiki burno proslavili Kolumbovo »vrnitev«.

Danes se Santo Domingo ponaša tudi z velikansko grobnico slovitega morjeplovca Kolumba. Monumentalna zgradba v obliki križa je bila slovesno odprta leta 1992, ob petstoletnici odkritja Amerike. Visoka je kot večnadstropni blok, toda velikanske količine železobetona so izkoriščene le v pritličju. Osrednji del pod stičiščem križa zavzema mavzolej s skrinjo, v kateri naj bi bili posmrtni ostanki Krištofa Kolumba. V ostalih prostorih se s skromnimi razstavami predstavljajo države, ki so financirale projekt, del pa zavzema tudi muzej s predmeti iz Kolumbovih časov. Vrh Kolumbovega svetilnika je postavljena še ena posebnost, naprava za projiciranje laserskih žarkov, ki na nočnem nebu izrišejo podobo križa. Elektronska naprava pa je hudo požrešna, zato jo vklopijo le redkokdaj, običajno ob posebnih priložnostih ali pa ob nedeljah. Eden najbolj perečih problemov dominikanskega gospodarstva je namreč oskrba z električno energijo in redukcije so del vsakdanjika, kakršnemu se skušajo premožnejši domačini prilagoditi z majhnimi dizelskimi agregati.

Ulice Santo Dominga oživijo navsezgodaj. Ko sonce še ne pripeka s polno močjo, najprej zabrenčijo motorji, zarohnijo tovornjaki in se v družbi tisočeri avtomobilov zapodijo po širokih mestnih avenijah. K zajtrku vabijo stojnice na kolesih, ki se, kot bi čez noč zrasle iz tal, druga za drugo ponujajo na pločnikih. To so prvi zanesljivi znanilci novega dne in ob njih se ustavi tudi marsikateri poslovnež s trdno zave-

zano kravato. Mestni živžav rahlo zamre šele v času opoldanske vročine. Toda v poznem popoldnevu ponovno izbruhne z enako silovitostjo kot v jutranjih urah. Vsepovsod se živahno trguje do prvega mraka, ko pisano množico namesto trgovcev prevzamejo lastniki številnih lokalov in premičnih restavracij. Takrat se ponujeni hrani in pijači pridruži še glasba. Prihaja iz stoterih tranzistorjev in grl potujočih pevcev, ki osrečujejo premožnejše goste ob vedno polnih mizah. Ob obali je še posebno živahno konec julija, ko mesto praznuje festival merengueja, živahne otoške glasbe. Ob glasbi bobnov, kitar in nekakšnega ribežna – guire se svet zavrti s pospešeno hitrostjo. Merengue je neprestano prisoten v vseh kotičkih dežele, razen – kakšna ironija – v turističnih naseljih. Otoška glasba te spremlja na ulici, v trgovini, dragi restavraciji ali cenenem lokalu, v kinu pa tudi na vseh mogočih prevoznih sredstvih.

1. Booth, E. 1991: *Jamaica and the Greater Antilles*. London.
2. de Caminero, R. 1988: *La Cótica – National tourism guide to the Dominican Republic*. Santo Domingo.
3. Kljun, V. 1997: *Svet v žepu*. Mladinska knjiga, Ljubljana.